

УДК 330, 338:01

DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/36.12>**Власова В.П.**

кандидат економічних наук, доцент

Національний транспортний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7480-101X>**Оліхненко М.А.**

аспірант

Національний транспортний університет

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5481-7823>

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ІННОВАЦІЙНОГО ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ ТРАНСПОРТНИХ СТАРТАПІВ

У статті досліджено процес формування стратегій фінансування транспортних стартапів в умовах динамічних трансформацій сучасної економіки та інноваційного розвитку. Розкрито суть поняття «стратегія інноваційного фінансування» на основі аналізу наукових джерел і прикладних підходів. Визначено ключові етапи побудови фінансової стратегії: аналіз фінансових потреб, проєктування фінансової моделі, вибір оптимальних джерел фінансування, формування ефективної комунікаційної політики взаємодії з інвесторами, а також постійний моніторинг, оцінка результатів і коригування стратегії. Особливу увагу приділено необхідності впровадження цифрових технологій, екологічних інновацій та сталих підходів у стратегічне фінансове планування стартапів у транспортному секторі.

Ключові слова: інновації, транспортні стартапи, стратегії інноваційного фінансування, джерела інноваційного фінансування, європейський досвід.

Постановка проблеми. Загально відомо, що транспортна галузь є однією з важливих галузей для економічного розвитку будь-якої країни. Вона не лише забезпечує мобільність людей і товарів, а й сприяє розвитку інновацій у різних секторах. Стартапи впевнено демонструють свою здатність до модернізації транспортної галузі України, підвищуючи ефективність, екологічність та рівень цифровізації. В умовах обмежених ресурсів і воєнного стану стартапи стимулюють розвиток сталих і технологічних форм мобільності. Але для того, щоб стартапи в цьому секторі могли розробляти, масштабувати та впроваджувати інновації, їм необхідний доступ до фінансових ресурсів. Тому розуміння особливостей формування стратегій інноваційного фінансування транспортних стартапів допоможе розвитку транспортної галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні існує низка досліджень, присвячених стратегії інноваційного фінансування загалом та в контексті діяльності транспортних підприємств. У роботі Гриценко І. М. [1] висвітлюються теоретичні засади та практичні підходи до формування, реалізації й оцінювання фінансової стратегії підприємства. Автором особливої уваги приділено управлінню вартістю, активами, грошовими потоками, а також розробці інструментів для досягнення стратегічних фінансових цілей. Смоляр Л. П. та Коваль О. М. у праці [3] розкривають теоретичні основи інноваційного менеджменту. На особливу увагу заслуговує монографія Хаустова М. М. [4], у якій досліджено створення та масштабування стартапів як чинника інноваційного розвитку та економічного зростання. Автор аналізує сутність стартапів, їхню роль в економіці, світовий і вітчизняний досвід формування стартап-екосистем, а також пропонує модель впливу ключових факторів на їх розвиток і управління життє-

вим циклом. Кібік О. М. та Котлубай В. О. в науковій статті [7] досліджують роль стартап-проєктів у системі розвитку транспортної інфраструктури України.

Мета статті. Основною метою дослідження є розробка концептуальної основи та практичних рекомендацій щодо формування стратегій інноваційного фінансування транспортних стартапів в умовах цифровізації, сталого розвитку та трансформації інфраструктури.

Виклад основного матеріалу дослідження. В самому початку вивчення даної теми було здійснено аналіз авторських підходів до розуміння поняття «стратегія інноваційного фінансування». Кожен автор має власний підхід до його розуміння. Нижче наведемо ці підходи.

Аналіз сучасних досліджень дав можливість узагальнити та сформулювати авторське визначення поняття стратегії інноваційного фінансування для транспортних стартапів.

Стратегія інноваційного фінансування – це комплекс дій, рішень та механізмів, спрямованих на ефективне залучення, розподіл і використання фінансових ресурсів для підтримки інноваційних проєктів, зокрема у стартап-середовищі. Ця стратегія охоплює як традиційні, так і альтернативні джерела фінансування, орієнтуючись на довгострокову інноваційну спроможність підприємства.

Сучасні транспортні стартапи формують нові ринки мобільності, логістики та автоматизації транспорту [8]. Є низка перспективних напрямків, які сьогодні активно досліджуються, зокрема автономні транспортні системи, цифрові логістичні платформи, екологічний транспорт та аналіз даних для управління дорожнім рухом. Україна має можливість скористатися розробкою рішень на стику ІТ та транспорту, які створюють стартапи. За останні роки окреслилися основні напрямки діяльності транспортних стартапів [9]. Наведемо їх нижче в таблиці 2.

Таблиця 1 – Підходи до тлумачення поняття «стратегія інноваційного фінансування»

Автор(и)	Визначення	Підхід
Гриценко І.М.	Стратегія інноваційного фінансування – це довгостроковий план управління ресурсами підприємства, спрямований на забезпечення стабільного фінансування інновацій [1].	Управлінський (внутрішньокорпоративний)
Mazzucato M.	Стратегія фінансування інновацій – це політика та інструменти, спрямовані на мобілізацію державних і приватних інвестицій для реалізації ініціатив у сфері трансформаційних інновацій [2].	Політико-економічний (макрорівень)
Смоляр Л.П., Коваль О.М.	Стратегія – це система інструментів і механізмів, що забезпечують ефективне використання фінансових джерел для інноваційної діяльності в умовах невизначеності [3].	Інструментально-механістичний (мезорівень)
Федоренко В.Г.	Стратегія – це сукупність заходів щодо інноваційного розвитку на основі ефективного залучення та розподілу фінансових ресурсів [5].	Інституціональний (політика та екосистема)
OECD	Стратегія фінансування інновацій – це система, яка поєднує цілі інноваційної політики з фінансовими механізмами для підтримки досліджень і розробок та розширення інноваційних підприємств [6].	Комплексний стратегічний (універсальний)
Tödting F., Trippel M	Стратегія фінансування інновацій – це сукупність інституційних механізмів та політичних інструментів, що координують фінансування на підтримку регіональних інновацій [7].	Регіонально-системний (локальний розвиток)

Джерело: узагальнено авторами за [1–7]

Таблиця 2 – Основні напрямки діяльності транспортних стартапів

Напрямок	Опис	Успішні приклади	Рік реалізації / запуску
Електромобільність	Стартапи, що впроваджують зарядну інфраструктуру та сервіси для EV	TokBor (UA) Electra (FR)	TokBor – 2021 Electra – 2021
Логістика на базі ІІІ	Цифрові платформи для оптимізації маршрутів та навантаження	WareTeka (UA) Sennder (DE)	WareTeka – 2020 Sennder – 2015
Urban Mobility	Рішення для мікромобільності у містах — самокати, байки, дрони	Bolt (EE) Go To-U (UA)	Bolt – 2018 (в Україні – 2019) Go To-U – 2017
Мультиmodalні перевезення	Інтеграція залізничних, морських, авто- та авіаперевезень	Rail Cargo (AT) MobiHub (UA)	Rail Cargo – 2004 MobiHub – 2022
Цифрові квиткові системи	Інновації в управлінні пасажиропотоками	EasyPay Transport (UA) Fairtiq (CH)	EasyPay – 2017 Fairtiq – 2016

Джерело: визначено авторами за [9; 10]

Спостерігається тенденція до зростання ролі цифровізації в транспортному секторі, особливо в умовах міської мобільності, логістики та інфраструктури для електротранспорту. Здійснене порівняння українських та європейських прикладів дозволяє виявити наступні особливості.

У ЄС стартапи в транспорті роблять акцент на масштаб і сумісність із різними системами. Тобто, компанії типу Electra, Sennder чи Fairtiq одразу працюють на міжнародному рівні, а не тільки в одній країні. Вони активно залучають гроші з європейських програм, як-от Horizon Europe чи EIT Urban Mobility, і внаслідок цього швидко ростуть і стабільно розвиваються. Українські стартапи більше орієнтовані на гнучкість і швидке реагування. Наприклад, TokBor, WareTeka або Go To-U працюють навіть у складних умовах війни. Вони концентруються на внутрішньому ринку, роблять конкретні рішення під наші реалії й активно шукають партнерів у країні. Щодо мультиmodalності – це зараз один із найважливіших напрямів. І в Україні (наприклад, стартап MobiHub), і в Європі (той самий Rail Cargo) розуміють, що треба поєднувати різні види транспорту – морський, залізничний, авто та авіа [9].

Це і зручно, і допомагає зменшити навантаження на довкілля. Цифрові квиткові системи – це вже не просто тренд, а необхідність. Сервіси, де можна купити квиток зі смартфона, розрахуватись безконтактно, бачити всю інформацію онлайн – це зручно, прозоро й робить громадський транспорт справді сучасним.

Фінансування відіграє вирішальну роль у впровадженні інновацій у транспортному секторі, оскільки реалізація таких проєктів зазвичай вимагає значних інвестицій у дослідження, розробку, тестування нових технологій, а також у створення або модернізацію інфраструктури. Крім того, транспортні стартапи стикаються з низкою специфічних викликів: високими початковими витратами, необхідністю дотримання суворих регуляторних норм, а також функціонуванням в умовах жорсткої конкуренції з боку великих, усталених компаній.

Сьогодні українські транспортні стартапи можуть використовувати такі джерела інноваційного фінансування [5; 8; 10]:

- державні програми підтримки стартапів;
- міжнародні грантові програми (Horizon Europe, USAID);

- краудфандингові платформи (Kickstarter, Indiegogo);
- венчурні фонди та бізнес-ангели;
- корпоративні акселератори транспортних компаній.

В більшості країн є програми державної підтримки інновацій, які пропонують пільгове кредитування різні податкові пільги, гранти чи субсидії на науково-дослідну діяльність. Відповідно транспортні стартапи можуть цими можливостями користуватися. В умовах війни для вітчизняних транспортних стартапів також є низка програм як українських, так міжнародних, головне, щоб інтереси сторін збігалися. В даній роботі не будемо детально зупинятися на таких програмах, але зазначимо, що державна підтримка також може розглядатися як джерело фінансування і це потрібно враховувати при розробці інноваційної фінансової стратегії стартапу.

Програма Horizon Europe фінансує дослідження та інновації, зокрема в транспорті, акцентуючи на автоматизації та електрифікації [10]. Програма «Цифрова Європа» спонукає інвестувати в цифрову інфраструктуру та підтримувати інновації в транспортному секторі. TEN-T фінансує інфраструктурні проекти для забезпечення зв'язку між європейськими країнами через транспортні мережі, такі як залізничні, дорожні, портові та аеропортові. Європейський інвестиційний банк також надає кредити та інвестиції для інфраструктурних проектів, зокрема для сталого транспорту.

Послідовність розробки ефективної фінансової стратегії для транспортного стартапу подано на рисунку 1.

Для вітчизняних транспортних стартапів важливим є досвід ЄС. Європейський Союз має розвинену

екосистему фінансування інновацій, зокрема через програми EIT Urban Mobility, EIC Accelerator, Green Deal [11–16]. Сьогодні українські транспортні стартапи можуть адаптувати ці моделі за допомогою участі у спільних проектах з європейськими партнерами та через участь у програмі Horizon Europe. А також через створення інкубаторів і акселераторів із залученням міжнародного капіталу.

Існує низка європейських організацій та платформ, які можуть бути корисними для транспортних стартапів, оскільки вони пропонують можливість залучати кошти через різні канали, такі як венчурний капітал, краудфандинг або інші форми інвестування.

Краудфандинг дозволяє стартапам у транспортному секторі залучати кошти, не втрачаючи контролю над бізнесом, і перевіряти попит на свій продукт. Це також допомагає створити спільноту лояльних користувачів і зібрати цінні дані для поширення.

Для транспортних стартапів найкраще підходять ті платформи, які підтримують hardware-проекти, мають міжнародну аудиторію та дозволяють збирати кошти на інновації.

Проведений аналіз показав, що для транспортних стартапів найкраще підходить Indiegogo – міжнародна платформа з фокусом на інноваційні hardware-продукти, яка допомагає залучити ранніх користувачів і фінансування. StartSomeGood та GoGetFunding – зручні альтернативи для проектів зі сталою мобільністю або збору коштів на прототип, доступні для українських команд.

Висновки. Отже, дослідження окреслює важливість стратегічного підходу до фінансування транспортних

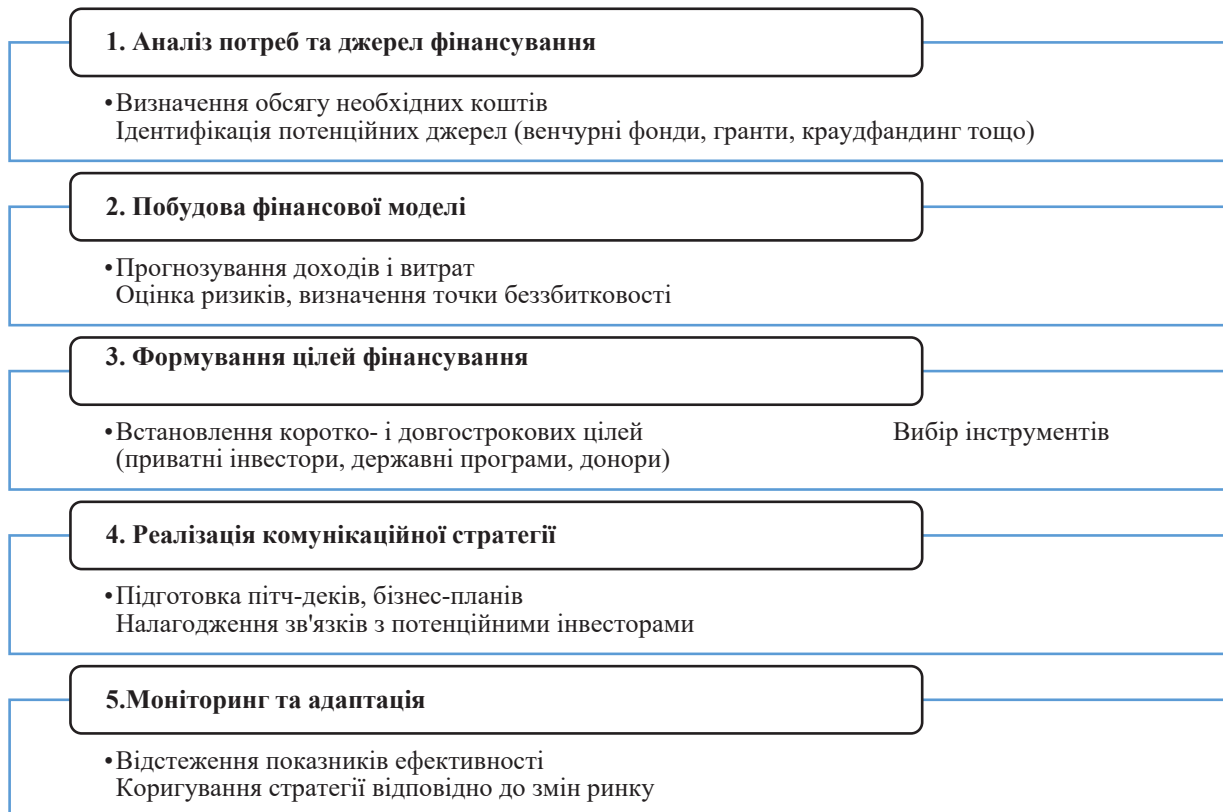

Рисунок 1 – Послідовність розробки інноваційної фінансової стратегії транспортного стартапу

Джерело: узагальнено авторами

стартапів в умовах цифровізації та сталого розвитку. Особливо актуальним є досвід ЄС, зокрема ефективні механізми підтримки інновацій демонструють такі програми, як Horizon Europe і EIT Urban Mobility [10; 11; 12]. На особливу увагу заслуговують українські стартапи, які попри обмежені ресурси й війну, виявляють стійкість і здатність адаптуватися до складного середовища. Також визначено, що українським стартапам потрібно активно залучати альтернативні джерела фінансування, зокрема краудфандинг, а також формувати партнерські

зв'язки з міжнародними структурами. В дослідженні було обґрунтовано, що краудфандинг є інноваційним інструментом для транспортних стартапів, що дозволяє залучати фінансування без втрати контролю над бізнесом і формувати спільноту користувачів. Найбільш придатними платформами для таких проєктів на сьогодні є Indiegogo, StartSomeGood і GoGetFunding, які підтримують інноваційні та сталі ініціативи. Перспективними напрямками подальших досліджень є оцінка ефективності реалізованих стратегій та моделювання ризиків.

Список використаних джерел:

1. Гриценко І. М. Фінансова стратегія підприємства. Київ : Центр учбової літератури, 2020.
2. Mazzucato M. *The Entrepreneurial State*. Penguin Books, 2018.
3. Смоляр Л. П., Коваль О. М. *Управління інноваційним розвитком*. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2021.
4. Хаустов М. М. Стартапи: створення та масштабування : монографія. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2023. 224 с.
5. Фінансування МСП та підприємців 2022: Табло показників ОЕСР , Видавництво ОЕСР, Париж. URL: <https://doi.org/10.1787/e9073a0f-en> (дата звернення: 20.05.2025).
6. Федоренко В. Г. Інноваційна економіка. Київ : Знання, 2019.
7. Tödtling F., Trippel M. *Regional Innovation Systems*. Routledge, 2013.
8. Кібік О. М., Котлубай В. О., Калмикова Н. Ю. Стартап-проєкти в системі розвитку транспортної інфраструктури України. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*: Зб. наук. праць. 2023. № 2 (83). С. 68–82. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2023-2-68-82>
9. EIT Urban Mobility. URL: <https://www.eiturbanmobility.eu> (дата звернення: 20.05.2025).
10. Horizon Europe. URL: <https://research-and-innovation.ec.europa.eu> (дата звернення: 20.05.2025).
11. EIC Accelerator. URL: <https://eic.ec.europa.eu> (дата звернення: 20.05.2025).
12. EU Startup Monitor. URL: <https://startupmonitor.eu> (дата звернення: 23.05.2025).
13. Green Deal. URL: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/european-green-deal_en (дата звернення: 25.05.2025).
14. Seedrs. URL: <https://www.crowdfunding.de/plattformen/seedrs/> (дата звернення: 04.06.2025).
15. Invest in Europe's best startups. URL: <https://www.crowdcube.eu/?country=DE> (дата звернення: 30.05.2025).
16. ERTICO – ITS Europe: Це все, щоб зробити мобільність розумнішою, безпечнішою та екологічнішою. URL: <https://ertico.com/innovation-deployment/> (дата звернення: 30.05.2025).

References:

1. Hrytsenko I. M. (2020) *Finansova stratehiia pidpriemstva* [Financial strategy of the enterprise]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury.
2. Mazzucato M. (2018) *The Entrepreneurial State*. Penguin Books.
3. Smoliar L. P., Koval O. M. (2021) *Upravlinnia innovatsiynym rozvytkom* [Management of innovative development]. Lviv: LNU im. I. Franka.
4. Khaustov M. M. (2023) *Startapy: stvorennia ta mashstabuvannia* [Startups: Creation and Scaling]. Kharkiv: FOP Liburkina L.M.
5. Finansuvannia MSP ta pidpriemstiv 2022: Tablo pokaznykiv OESR (2022) [Financing SMEs and Entrepreneurs 2022: OECD Scoreboard]. Vydavnytstvo OESR, Paryzh. DOI: <https://doi.org/10.1787/e9073a0f-en> (accessed 20.05.2025).
6. Fedorenko V.H. (2019) *Innovatsiina ekonomika* [Innovative economy]. Kyiv: Znannia.
7. Tödtling F., Trippel M. (2013) *Regional Innovation Systems*. Routledge.
8. Kibik Olha, Kotlubai Viacheslav & Kalmykova Natalia. *Startup-proieky v systemi rozvytku transportnoi infrastruktury Ukrainy* (2023) [Startup projects in the development of Ukraine's transport infrastructure]. *Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti* [Development of management and business methods in transport] (electronic journal), no. 2(83), pp. 68–82. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2023-2-68-82> (accessed 20.05.2025).
9. EIT Urban Mobility. Available at: <https://www.eiturbanmobility.eu> (accessed 20.05.2025).
10. Horizon Europe. Available at: <https://research-and-innovation.ec.europa.eu> (accessed 20.05.2025).
11. EIC Accelerator. Available at: <https://eic.ec.europa.eu> (accessed 20.05.2025).
12. EU Startup Monitor. Available at: <https://startupmonitor.eu> (accessed 23.05.2025).
13. Green Deal. Available at: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/european-green-deal_en (accessed 25.05.2025).
14. Seedrs. Available at: <https://www.crowdfunding.de/plattformen/seedrs/> (accessed 04.06.2025).
15. Invest in Europe's best startups. Available at: <https://www.crowdcube.eu/?country=DE> (accessed 30.05.2025).
16. ERTICO – ITS Europe: Tse vse, shchob zrobyty mobilnist rozumnishoiu, bezpechnishoiu ta ekolohichnishoiu [Making mobility smarter, safer and more sustainable]. Available at: <https://ertico.com/innovation-deployment/> (accessed 30.05.2025).

Vlasova Valentyna, Olikhnenko Maksym
National Transport University

DEVELOPING INNOVATIVE FINANCING STRATEGIES FOR TRANSPORT STARTUPS

The article explores the conceptual and practical approaches to forming innovative financing strategies for transport startups in the context of digitalization, sustainability, infrastructure transformation, and global challenges. It emphasizes that due to the complexity, capital intensity, and high risks associated with transport innovations, a well-developed and adaptive financial strategy is a crucial success factor for startup development and scalability. The authors present a five-stage strategic framework: assessing financing needs based on the type and scale of innovation; building a risk-adjusted financial model that incorporates flexible budgeting and uncertainty; defining funding goals in relation to growth phases; selecting optimal financial instruments such as venture capital, grants, crowdfunding, or blended finance; and establishing communication with investors and stakeholders. The study examines global and EU-level support mechanisms, particularly Horizon Europe and EIT Urban Mobility, which offer co-financing, mentorship, and ecosystem networking to promote scalable, sustainable, and interoperable transport solutions. Special attention is given to the Ukrainian context, where startups must operate under limited resources and wartime disruptions, yet demonstrate resilience and capacity for local problem-solving. The article provides a comparative analysis of scholarly definitions of the term “innovative financing strategy”, revealing common features such as long-term orientation, integration of modern financial and digital tools, flexibility to external shocks, and alignment with environmental and mobility trends. A synthesized table compares academic perspectives and highlights key parameters. Additionally, the study identifies five operational domains of transport startups: electromobility, AI-based logistics, multimodal transport, urban mobility, and digital ticketing systems. Examples of Ukrainian and EU transport startups are presented, with details on funding models and innovation types. The study concludes that innovative financing strategies must be dynamic, risk-sensitive, context-aware, and aligned with sustainable and digital mobility values.

Keywords: innovations, transport startups, innovation financing strategies, sources of innovation financing, European experience.

JEL classification: O2, O31, O32, P4